

Espoon kaupunki
Tekninen keskus
PL 41
02070

Viite / Hänvisning

Asia / Ärende
LAUSUNTO KULMAKORVEN PUHTAIDEN
YLIJÄÄMÄMASSOJEN LÄJITYKSEN SEKÄ MAA-
AINESTENOTON YVA-OHJELMASTA

1. HANKETIEDOT JA YVA-MENETTELY

Espoon kaupunki on 1.8.2008 saattanut Uudenmaan ympäristökeskuksessa vireille Espoon Kulmakorven puhtaiden ylijäämämassojen läjitystä sekä maa-ainestenottoa koskevan hankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelman.

Hankkeesta vastaavat ja yhteysviranomainen

Hankkeesta vastaa Espoon kaupungin tekninen keskus, jossa hankkeen yhdyshenkilönä on Pentti Hakkarainen. Konsulttina ympäristövaikutusten arvioinnissa on Ramboll Finland Oy yhteyshenkilönään Jari Mannila. Arviointimenettelyssä toimii yhteysviranomaisena Uudenmaan ympäristökeskus yhteyshenkilönään Rolf Nyström.

Hankkeen YVA-menettelyn tarve

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyä sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 4 §:n 1 momentin ja vastaavan asetuksen 6 §:n mukaisesti

- hankeluettelon 2 b) -kohdan mukaan kiven, soran tai hiekan ottoon kun louhinta- tai kaivualueen pinta-ala on yli 25 hehtaaria tai otettavan ainesmäärä vähintään 200 000 kiintokuutiometriä vuodessa
- hankeluettelon 11 d) -kohdan mukaan jätteiden kaatopaikkaan, joka on mitoitettu vähintään 50 000 tonnin vuotuiselle jätemäärälle.

Arviointiohjelma ja arviointiselostus

Arviointiohjelma on hankkeesta vastaavan laatima suunnitelma niistä selvityksistä, joita ympäristövaikutusten arvioimiseksi on tarpeen tehdä sekä siitä, miten arviointimenettely järjestetään. Hankkeesta vastaava laatii arviointiohjelman ja yhteysviranomaisen siitä antaman lausunnon perusteella arviointiselostuksen, joka tulee julkiseen käsittelyyn.

Maksu

hankkeesta vastaavalle 5450 €(A23-531-AT3), maksuperusteet ovat lausunnon liitteenä

Hanketausta ja hankkeen kuvaus

Espoon kaupungilla on Kulmakorven alueella kaupungin teknisen keskuksen ylläpitämä ylijäämämassojen vastaanottopiste. Tällä hetkellä massoja otetaan vastaan Kalliosuon alueella, jossa läjitystä arviointiohjelman mukaan voidaan jatkaa vielä noin 2-3 vuotta. Lisäksi teknisellä keskuksella on ympäristölupa Takapellon alueen täyttämiseksi, jossa nykyisen luvan perusteella läjityskapasiteettia on runsaaksi kymmeneksi vuodeksi.

Kiviaineksen saamisen turvaamiseksi Espoon kaupunki pyysi vuonna 2007 louhinta-alan yrittäjiltä tarjousta siitä, mihin hintaan nämä olisivat valmiit ostamaan Takapellon alueelta louhittavissa olevan maa-aineksen otto-oikeuden siten, että aluetta louhitaan nykyisten lupien mahdollistamaa louhintasyvyyttä syvemmältä ja alue sen jälkeen täytetään ylijäämämassoilla. Saatujen tarjousten perusteella kaupunki on tehnyt Rudus Oy:n kanssa sopimuksen, jonka mukaan yhtiö laatii tarvittavat suunnitelmat, YVA-aineiston ja lupahakemusasiakirjat. Hankkeesta vastaa Espoon kaupunki.

Nykyisen Kalliosuon läjitysalueen ja Takapellon tulevan läjitysalueen lisäksi hankealueeseen sisältyy näiden väliin jäävä ns. Välialue, hankealueen kokonaispinta-ala on arviointiselostuksen mukaan noin 137 hehtaaria.

Hankkeeseen sisältyy myös kiviaineiden kierrätystä Kulmakorven alueella. Kierrätettävä kiviaines tuodaan alueelle muualta kuorma-autoilla. Vastaanotetun kiviaineksen laatu tarkastetaan ja kiviaines varastoidaan raaka-aineen varastokasoihin. Varastokasoista kierrätyskiviaines jatkojalostetaan murskaus- ja seulontalaitoksilla. Jalostettu kierrätyskiviaines hyödynnetään Kulmakorvan toiminnoissa tai myydään kuten Kulmakorvesta louhittu kiviaines.

Hankkeen vaihtoehdot

Vaihtoehto 0 (VE0): Syvennyslouhintaa ei toteuteta ja läjitys tehdään tasoitetun maanpinnan päälle nykyisten louhinta- ja läjityssuunnitelmien mukaisesti.

Vaihtoehto 1 (VE1): Hanke toteutetaan suunnitelman mukaisesti, jolloin kallioainesten otto ja maanläjitystä tehtäisiin arviointiohjelman mukaan yhteensä 137 hehtaarin alueella, kalliomassoja louhittaisiin yhteensä noin 33 milj. m³ ktr ja alueelle sijoitettaisiin yhteensä 78 milj.m³ läjitysmaita, mikäli läjitysalueen lopullinen lakikorkeus olisi tasolla +125 m merenpinnan yläpuolella. Lisäksi alueella kierrätetään ja jalostetaan kiviainesta.

Asiaan liittyvät muut hankkeet

Hankealue sijaitsee Ämmässuon välittömässä läheisyydessä. Ämmässuon – Kulmakorven alueelta on tehty vuosina 1999 - 2007 useita ympäristövaikutusten arviointiselvityksiä liittyen erilaisiin hankkeisiin: on selvitetty kaatopaikan laajennusta, maankaatopaikkaa, rakennusjätteen käsittelyä, läjitystä, tuhkan läjitystä, pilaantuneiden maiden läjitystä, biojätteiden käsittelyä, kuonan loppusijoitusta, kiviainesten kierrätystä ja jätevoimalaa.

Välialue on lainvoimaisessa yleiskaavassa osoitettu moottorirata-alueeksi (EM). Alueelle on suunnitteilla maakunnallisen tason moottoriurheilurata. Vaihtoehdon 1 toteuttaminen

edellyttäisi voimassa olevan yleiskaavan muuttamista ja tällä olisi vaikutusta maakunta-kaavoitukseen.

Hanketyyppejä koskeva yleinen tavoite on kirjattu Uudenmaan ympäristöohjelmaan Yhteinen ympäristömme 2020: "Edistetään maa-ainesten kierrättämistä ja varataan läheltä pääkaupunkiseutua muutamia alueita maa-ainesten varastointia ja käsittelyä varten". Valtakunnalliseen jättesuunnitelmaan vuoteen 2016 on kirjattu myös kierrätyksen lisääminen rakentamisessa.

Arviointimenettelyn yhdistäminen muiden lakien mukaisiin menettelyihin

Tarkasteltavana olevat maa-ainesten otto ja louhinta, läjitys ja murskaus edellyttävät maa-aineslain, ympäristönsuojelulain ja mahdollisesti maankäyttö- ja rakennuslain mukaisia lupia. Pohjavesi- tai pintavesiolosuhteisiin aiheutetut muutokset saattavat edellyttää vesilain mukaista lupaa.

Toimintojen sijoittamisessa on otettava huomioon oikeusvaikutteisessa kaavassa osoitettu alueen käyttötarkoitus ja aluetta koskevat kaavamääräykset.

2. ARVIOINTIOHJELMASTA TIEDOTTAMINEN JA KUULEMINEN

Arviointiohjelman vireillöolosta on ilmoitettu 10.8.2008 Helsingin Sanomissa, Hufvudstadsbladeteissa, Länsiväylässä ja Kirkkonummen Sanomissa. Arviointiohjelma on kuulutettu 11.8. - 30.9.2008 välisenä aikana Espoon ja Kirkkonummen ilmoitustauluilla. Arviointiohjelma on ollut yleisön nähtävänä Espoon kaupungin ympäristökeskuksessa, kaupungin Espoon keskuksen yhteispalvelupisteessä, Keski-Espoon kirjastossa ja Leppävaaran aluekirjastossa sekä Kirkkonummen kunnanviraston palvelupisteessä. Lisäksi arviointiohjelma on ollut luettavissa Avoin Espoo -internetsivuilla www.espoo.fi.

3. YHTEENVETO ESITETYISTÄ LAUSUNNOISTA JA MIELIPITEISTÄ

Lausunnot

Uudenmaan ympäristökeskus on pyytänyt arviointiohjelmasta lausunnot Espoon kaupungilta, Kirkkonummen kunnalta, Etelä-Suomen lääninhallitukselta, Uudenmaan liitolta ja Tiehallinnon Uudenmaan tiepiiriltä. Edellä mainituista lausunnon ovat antaneet muut paitsi Kirkkonummen kunnanhallitus.

Espoon kaupunginhallitus ilmoittaa yhtyvänsä kaupungin ympäristölautakunnan lausuntoon.

Espoon ympäristölautakunnan lausunnossa todetaan, että hanke on laaja ja ajoittuu pitkälle aikavälille, noin 100 vuoden päähän, jolloin maantäyttötoiminnan arvioidaan päättyvän. Ympäristölautakunta katsoo, että hankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelma on laadittu asianmukaisesti siten kuin YVA -laissa ja -asetuksessa ympäristövaikutusten arviointimenettelystä säädetään. Arvioitavia vaihtoehtoja on vain kaksi, hanke joko toteutetaan suunnitellussa laajuudessa tai sitä ei toteuteta lainkaan, pienempiä väli-vaihtoehtoja ei ole. Espoon kaupungilla ei tiettävästi ole osoittia ylijäämämaille sijoituspaikkoja muualtakaan, joten sijoituspaikka lienee jatkossakin Kulmakorven alueella. En-

nen pitkää toiminnan kestäessä täyttöalueiden laajentaminen tulee ajankohtaiseksi. On perusteltua arvioida samalla kerralla koko hankkeeseen käytettävissä olevan alueen ja toiminnan vaikutukset, vaikkakin ne ulottuvat jopa sadan vuoden päähän.

Hanke on laaja ja pitkäkestoinen ja kaikkia vaikutuksia, jotka voivat ilmetä vasta toimintajakson loppupuolella noin 100 vuoden kuluttua, ei osata vielä ennakoita. Ympäristössä kaupunkirakenteessa, ympäristönsuojeluvaatimuksissa ja toimintaympäristön olosuhteissa voi tapahtua muutoksia. Alueen pohjoispuolella on mm. yleiskaavan mukaista teollisuuden ja varastoinnin aluetta, joka lienee rakentunut toimintakauden kestäessä. Hankkeen kestäessä toiminnan lupaehtoja tarkastellaan useaan otteeseen, jolloin päästö- ja toimintamääräyksiä voidaan tarkistaa.

Ympäristölautakunta pitää tärkeänä, että kalliopohjaveden alapuolelle ulottuvan louhinnan vaikutukset selvitetään huolellisesti. Louhittavan alueen laajuus on suuri. Lähialueella ei ole pohjaveden ottamoita, mutta vaikutusalueella voi olla yksittäisiä talousvesikaivoja, joihin pohjavesiolosuhteiden muutos saattaa vaikuttaa. Kulmakorven alueella toimii mm. betoniasema (Nurmijärven Betoni Oy), joka ottaa prosessivetensä kalliopohjavesikaivosta. Arviointiselostuksessa on myös huomioitava, miten pintavesien pääsy Espoon kaupungin Dämmanin vedenottamon suuntaan estetään luotettavalla tavalla. Tästä on lupamääräys voimassa olevassa ympäristöluvassa (Uudenmaan ympäristökeskus 18.12.2002).

Alueen pintavesien vaihtoehtoinen johtamisreitti on Mankinjokeen. Uudenmaan maaseutuelinkeinopiiri on tehnyt 25.4.1997 kalastuslain 119 § mukaisen päätöksen, jonka mukaan Mankinjoki sen jokisuusta alkaen sekä joen itäinen haara Gumbölenjoki myllypaatton saakka ovat lohipitoisia. Em. säädöksen mukaan loheksi luetaan mm. meritaimen, jota joessa esiintyy. Meritaimen esiintyy tiettävästi alle kymmenessä suomalaisessa joessa ja Uudellamaalla neljässä joessa. Laji on luokiteltu erittäin uhanalaiseksi. Louhinta- ja maantäyttöalueelta tulevien pintavesien puhdistus on suunniteltava siten, että taimenen elinolosuhteet Mankinjoessa eivät vaarannu.

Takapellon alueen eteläosassa sijaitsee Svartbäckträsketin niittyalue. Alueella aiemmin tehdyn ympäristövaikutusten arvioinnin (Maankaatopaikkojen suunnittelu, ympäristövaikutusten arviointi, Suunnittelukeskus Oy 17.10.2001) jälkeen Espoossa on tehty perinneympäristöselvitys (Espoon ympäristölautakunnan julkaisu 1:2003), jossa niittyalue on luokiteltu erittäin merkittäväksi perinneympäristöksi harvinaisine kasvi- ja perhoslajeineen. Perinneympäristöselvityksessä niittyalueelta on löydetty mm. kirjoverkkoperhonen, joka on EU:n luontodirektiivin IV -liitteen laji, jonka lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty. Ympäristölautakunta katsoo, että niittyalue tulee jättää toimenpiteiden ulkopuolelle.

Ympäristölautakunta katsoo lisäksi, että toiminnan pitkä aikataulu edellyttää arviointimenetelmien kehittämistä ja yhteiskunnan kehityksen arviointia.

Ympäristölautakunta pitää valitettavana hankkeen kiireellistä aikataulua.

Espoon kaupunkisuunnittelulautakunta pitää myönteisenä, että kiviainesten ottoalue ja ylijäämämassojen läjitysalue yhdistetään, jolloin voidaan vähentää toimintojen yhteisvaikutuksia, säästää maa-alueita ja vähentää liikennetarvetta.

Suunniteltu Takapellon alue on varattu Espoon pohjoisosien yleiskaavan ylijäämämassojen kaatopaikka-alueeksi. Alueelle suunniteltu kiviaineksen ottaminen ei ole ristiriidassa yleiskaavan toteuttamisen kanssa. Suunniteltu välialueen käyttö louhintaan ja ylijäämämassojen kaatopaikaksi sijoittuisi yleiskaavan moottoriurheilulle varatulle alueelle ja edellyttäisi yleiskaavan muuttamista. Alueen maankäyttö voidaan harkita uudelleen pohjoisosien yleiskaavan tarkistamisen tai koko seudun yhteisen yleiskaavan laatimisen yhteydessä. Sitä ennen ei ole tarpeen muuttaa alueen maankäyttövarauksia. Vaihemaakuntakaavaehdotuksessa alueella on maakunnallisen moottoriurheiluradan merkintä. Lautakunta ei pidä tarkoituksenmukaisena välialueelle suunniteltujen ympäristövaikutusten arviointia, sillä alueen louhiminen ja täyttöalue voivat vaikeuttaa Espoon pohjoisosien yleiskaavan toteuttamista. Hankkeen alueelle suunnitellut toiminnot eivät myöskään ole ajankohtaisia ja niiden tarvetta ja sijoitusta voidaan arvioida myöhemmin.

Kaupunkisuunnittelulautakunta toteaa, että ympäristövaikutusten arvioinnissa on erityistä huomioita kiinnitettävä suunniteltujen toimintojen aiheuttamiin vaikutuksiin asutukselle mm. melu-, pöly- ja värinähaittoihin. Hankkeen ja Ämmässuo - Kulmakorven muiden toimintojen raskaan liikenteen aiheuttamat yhteisvaikutukset liikenteen sujumiseen alueelle johtavilla teillä on selvitettävä. Liikenteen toimivuutta tulee arvioida Ämmässuon ja Histan alueet kattavalla verkolla ja tarkasteluun soveltuvalla liikenteen simulointityökalulla. Tarkasteluissa on otettava huomioon koko tarkastelualueen maankäytön kehittyminen. Suunnitellun kiviaineksen oton ja ylijäämämassojen läjityksen aiheuttama liikennetuotos eri vaihtoehdoissa ja tarkastelutilanteissa on esitettävä perusteluineen. Liikenteen toimivuustarkastelut on tehtävä sekä tilanteesta toiminnan käynnistyttyä että ennustetilanteessa vuonna 2030.

Espoon kaupungin terveystalvelujen lausunnossa todetaan, että arviointiohjelma on laadittu asianmukaisesti ja ihmisiin kohdistuvia vaikutuksia on suunniteltu arvioitavan monipuolisesti. Arviointiprosessi on haastava, koska hanke on pitkäkestoinen. Erityistä huomiota on kiinnitettävä ihmisten elinoloihin kohdistuviin vaikutuksiin (mm. melu-, pöly-, värinä- ja pohjavesivaikutukset, vaikutukset liikkumiseen ja virkistytymiseen) sekä niiden torjuntamahdollisuuksien selvittämiseen.

Uudenmaan liitto toteaa, että arviointiohjelma on laajuuden, sisällön ja vaihtoehdotarkastelun osalta sellainen, että sen pohjalta voidaan laatia ympäristövaikutusten arviointiselostus. Uudenmaan liitto korostaa kuitenkin, että Ämmässuon alueelle sijoittuu useita maakunnallisesti merkittäviä toimintoja, jotka on osoitettu sekä maakuntakaavassa että ehdotuksessa vaihemaakuntakaavaksi. Ohjelman kohdassa 5.12. mainittujen hankkeiden yhteisvaikutusten arviointi on tärkeää ja se tulee suorittaa riittävän laajana. Liitto toteaa edelleen, että alueen jälkikäyttövaihtoehtoja tulisi pyrkiä vertailemaan keskenään ainakin yleispiirteisellä tasolla. Toimenpiteiden vaihteellisuus ja ajoitus tulee kuvata arviointiselostuksessa.

Arviointiohjelmassa todetaan suunnitelmien ristiriita voimassa olevan yleiskaavan kanssa ja tarve muuttaa yleiskaavaa. Kaavamuutoksella voi olla huomattavia ympäristövaikutuksia, jos yleiskaavaan merkityn moottoriurheiluradan toteuttaminen estyy tai viivästyy olennaisesti. Moottoriurheiluradan sijoittaminen jonnekin muualle on erittäin vaikeaa ja toteutuessaankin aiheuttaa huomattavia ympäristövaikutuksia, jotka tulisi kuvata arviointiselostuksessa. Sellainen kaavamuutos, joka ei mahdollista maakunnallisen moottoriurheiluradan toteuttamista alueelle, vaikeuttaa olennaisesti myös ehdotusvaiheessa olevan Uudenmaan 1. vaihemaakuntakaavan toteuttamista. Hankkeella voi siten olla Kulmakorven aluetta laajempia aluerakenteellisia, toiminnallisia ja maankäytöllisiä vaikutuksia.

Liitto huomauttaa, että näin mittavan ja pitkäkestoisen hankkeen vaikutusten seurantaan on kiinnitettävä erityistä huomiota. Arviointiselostuksessa on oltava selkeä kuvaus seurantaohjelmaksi. Ainoastaan riittävän laajan perusseurannan tulosten pohjalta voidaan seurannan edetessä tehdä johtopäätöksiä seurannan tehostamistarpeista tai tarpeellisuu-
desta.

Tiehallinnon Uudenmaan piiri toteaa, että maa-ainesten otto- ja läjitystoiminta aiheuttaa Kulmakorven alueelle ja sille johtavalle tieverkolle runsaasti raskasta liikennettä. Kuljetusreitteinä on valtatie 1 (Turunväylä), maantie 110 (Nupurintie) ja Kulmakorventie ja liikenteen vaikutuksia tulee tarkastella erityisesti tällä reitillä. Erityishuomioita tulee kiinnittää siihen, miten hankkeesta aiheutuva liikenne vaikuttaa ajoreiteillä olevien liittymien toimivuuteen ja kevyen liikenteen turvallisuuteen. Melun ja päästöjen haitat tienvarren asukkaille tulee arvioida ja YVA-selostuksessa tulee pohtia keinoja liikenteestä aiheutuvien haittojen lieventämiseksi. Koska toiminta jakautuu maa-ainesten oton ja läjityksen suhteen selviin jaksoihin, kannattaa liikenteellisiä vaikutuksia arvioida myös vastaavasti jaksotettuina. Arviointiselostuksessa tulee ottaa huomioon myös Kulmakorven liittymän tuntumaan suunnitteilla olevan liikenteen palvelualueen ja rekkaparkin liikenne sekä sen edellyttämät liikennejärjestelyt.

Etelä-Suomen lääninhallitus ilmoitti lausunnossaan, ettei se tässä vaiheessa käytä sille varattua mahdollisuutta lausunnon antamiseen.

Mielipiteet

Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan ympäristönsuojelupiiri ry. toteaa, että vaihtoehtoasettelu on puutteellinen, kaksi vaihtoehtoa – 0 ja 1 – eivät riitä. Ympäristövaikutusten esille saamiseksi tulee esittää yksi tai useampi vaihtoehto näiden puolivälistä. Tässä tapauksessa vaihtoehto voisi olla sellainen, jossa erityisesti turvattaisiin vaikutusalueella olevaa perinneyhtymää ja sen lähialuetta. Arviointiohjelmassa todetaan, että "läheisellä YTV:n kaatopaikalla esiintyy haittaeläimiä, joista merkittävimpiä ovat lokit". Ympäristönsuojelupiiri korostaa, että lokeissa on paljon rauhoitettuja ja uhanalaisiakin lajeja.

Lausunnossa todetaan, että erityistä huomiota tulee kiinnittää uhanalaiselle meritaimenelle tärkeisiin vesistöihin. Lisäksi on syytä tarkistaa onko vaikutusalueella uhanalaisia luontotyyppisiä. On tärkeää laskea eri melulähteiden kokonaisvaikutukset. Räjähdykset tulee huomioida niin, etteivät niiden vaikutukset katoa koko vuorokauden keskiarvoihin tms. Yhteisvaikutukset alueen muiden hankkeiden kanssa korostuvat tässä arvioinnissa, koska alue on jo nyt Ämmässuon kaatopaikan ja sen oheistoimintojen takia varsin kovassa käytössä.

Yhteysviranomaisen ohjelmavaiheen lausunnon ja arviointiselostuksen välinen aika on Uudenmaan ympäristönsuojelupiirin mukaan liian lyhyt. Luontoselvitysten osalta syksy on ehdottomasti väärä ajankohta. Suurimmat arvioinnin ongelmat liittyvät puutteelliseen vaihtoehtovertailuun ja epärealistiseen kiireiseen aikatauluun.

Kolmperän asukasyhdistys ry. ja Föreningen för Norra Kyrkslätt rf. – Pohjois-Kirkkonummi-yhdistys ry. huomauttavat kahdessa, asiasisällöltään samanlaisissa mielipiteissä, että hanke sijoittuu Ämmässuon - Kulmakorven – Kauhalan alueelle, jonne on keskitetty runsaasti kaatopaikka-, jätteenkäsittely- ja häiriötä aiheuttavaa teollisuustoi-

mintaa. Osalle toiminnoista on myönnetty luvat YVA-menettelyn jälkeen, osa toiminnoista on saanut luvat ilman YVA-menettelyä. Yhteistä kaikille lupaprosesseille on ollut, että ne ovat olleet yksittäisiä, erillisiä prosesseja. Yhdistys katsoo, että arviointiohjelmaa on täydennettävä useammalla sijoitusvaihtoehdolla. Yhtenä vaihtoehtona tulisi selvittää maamassojen sijoittamista hajautetusti lähelle niiden syntypaikkoja sekä tehokasta hyötykäyttöä esimerkiksi meluvallien rakentamisessa.

Ympäristövaikutusten arvioinnissa on huolellisesti tarkasteltava vaikutukset pinta- ja pohjavesiin, melu ja värinä, pölyäminen ja muut vaikutukset ilman laatuun sekä liikenteen vaikutukset. Selostuksessa tulee tehdä tarkkaa selkoa ylijäämämassojen syntypaikoista, koostumuksesta ja kuljetusreiteistä. Vaikutusalueella oleva asutus ja luontoarvot tulee selostaa yksityiskohtaisesti.

YVA-ohjelmaa ei tulisi tällaisenaan lainkaan hyväksyä, vaan sitä tulisi tarkistaa seuraavasti. Ensisijaisesti on laadittava ohjelma, jossa tarkastellaan Kulmakorpeen suunniteltuja toimintoja osana koko Ämmässuon – Kauhalan – Kulmakorven alueelle tarkoitettuja toimintoja. Lisäksi on nyt puheena olevan ohjelman vaihtoehtoja täydennettävä. Kun asianmukaisen YVA-ohjelman pohjalta ryhdytään laatimaan YVA-selostusta, siinä on tutkittava huolellisesti toiminta-alue ja sen ympäristö sekä arvioitava kaikki suunnitelluista toiminnoista aiheutuvat vaikutukset koko toimintaketjulta mitään vaihetta pois jättämättä tai mitään vaikutusta selvittämättä.

Yhdistyksien lähetekirjeiden mukaan Espoon ympäristöyhdistys ry., Espoonkartanon omakotiyhdistys ry. ja Kirkkonummen ympäristöyhdistys ry. yhtyvät yhdistyksen huomautukseen.

Muistuttaja A huomauttaa, että tällä hetkellä alueella havaittavat räjäytykset suoritetaan aivan liian suurina. Räjähdeiden määrä tulisi sovittaa kerralla niin pieneksi, ettei räjäytyksistä aiheudu astioiden hyppimistä eikä vaurioita rakenteille jo syntyneiden vaurioiden lisäksi. Yhteenvetona huomauttaja toteaa, ettei näin voimakkaita räjäytyksiä alueella saa suorittaa.

Muistuttajat B ja C vastustavat kahdessa, asiasisällöltään samanlaisissa mielipiteissä Kulmakorven alueen uusien ylijäämämassojen läjitystä ja aiemmin päätettyjen läjitysalueiden syventämistä louhimalla kalliota, koska läjitysalue ja varsinkin sen louhintatyöt aiheuttavat Kulmakorven viereisen Nupurin alueen asukkaille suunnatonta haittaa. Syväälle louhittava laaja läjitysalue vaarantaisi kaupungin kannalta merkittävät pohja- ja pintavesivarannot sekä metsä- ja virkistysalueet.

Nykyiseltä murskaamoalueelta kuuluu kova meteli sekä päivällä että illalla. Nupurin alueen melutilanne vain pahenee, jos räjäytystöitä ja murskaamista tullaan tekemään vielä laajemmin ja lähempänä Nupurin omakotialueita. Nupurin alueen meluarvot ylittävät jo nyt sallitut rajat.

Nupurin alueella ei ole kunnallistekniikkaa ja alueen asukkaat saavat talousvetensä kai-voista. Louhiminen aiheuttaa muutoksia alueen pohjaveden tasossa ja läjitysalueelle tulevat saastuneet ja liejuiset maamassat pilaavat vesistöt ja alueen pohjaveden. On mahdollista estää sitä, että läjitysalueelle ei tuotaisi sellaista maata, joka voi sisältää myrkyllisiä aineita. On myös täysin mahdotonta estää läjitysalueen pintavesien valuminen niihin puroihin, jotka johtavat Kvarnträskiin ja edelleen Dämmaniin, mistä kaupungin vesilaitos ottaa talousvettä kaupunkilaisten käyttöön.

Svartbäckjoki ja Svartbäckträsket muodostavat luontokäytävän etelästä Dämmanilta Nupurinjärvelle ja edelleen Nuuksion Pitkäjärvelle. Uusien läjitysalueiden rakentaminen tuhoaa lopullisesti tämän luontokäytävän.

Lopuksi muistuttajat korostavat Ämmässuon ja Kulmakorven lähialueiden asukkaiden suurta räsitystä, joka johtuu kaatopaikasta, maankaatopaikasta ja moottoritiestä ja toteavat, että kokonaisrasitus vielä kasvaa kun kaupungilla on tarkoitus kaavoittaa Nupurin kartanon alue, mikä entisestään lisää liikennettä. Tilanne edellyttää Espoon kaupungilta kokonaissuunnitelmaa ja toimenpiteitä jo nykyisin kaikki sallitut rajat ylittävän melusaasteen torjumisesta Ämmässuota ja Kulmakorpea ympäröivillä asuinalueilla.

Muistuttaja D huomauttaa, että Mustanpurontien asukkaita huolestuttavat kysymys miten talot ja porakaivot kestävät räjäytyksiä ja kuka korvaa mahdolliset vahingot. Lisäksi asukkaita huolestuttaa valvotaanko alueen ilmanlaatua ja melun tasoa.

Näiden mielipiteiden lisäksi on yhteysviranomaiselle ja YVA-selvitystä hoitavalle konsultille sähköpostilla lähetetty **mielipide**, jossa tuodaan esille mahdollisuus käyttää rakentamishankkeissa syntyviä ylijäämämassoja teiden melusteiden rakentamiseen.

Muita hankkeeseen liittyviä kannanottoja

Helsingin hallinto-oikeudelle on tehty **valitus** Espoon kaupunkisuunnittelulautakunnan päätöksestä 28.5.2008 maa-ainesten otosta Jersinmäen alueella, joka on hankealueen rajauksen sisällä. Asia on Helsingin hallinto-oikeudessa edelleen vireillä.

Eduskunnan oikeusasiamiehelle on tehty **kantelu** YVA-menettelyn kuulutuksen sisällöstä. Asia on oikeusasiamiehen kansliassa edelleen vireillä.

4. YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO

Hankkeen kuvaus

Hankkeen kuvaus ja perustelut on yleispiirteisesti esitetty arviointiohjelmassa. Hankkeen sijainti ja perustelut käyvät selviksi mutta hankkeen vaihtoehtokuvaus on kovin suppea. Arviointiselostuksessa on seikkaperäisemmin ja konkreettisemmin kuvattava hanketta ja millaiseksi alue ja sen eri osat lopuksi muotoutuvat vaihtoehdossa 1.

Liittyminen muihin hankkeisiin on muutoin kuvattu asianmukaisesti mutta erityisesti kytkenät Histan alueen kaavoitukseen on kuvattava arviointiselostuksessa.

Hankealuetta ja sen eri osia kuvataan monessa arviointiohjelman kartassa mutta hankealueen pinta-alasta saa väärän käsityksen. Arviointiohjelman sivulla 15 ilmoitettu hankealueen kokonaispinta-ala on väärä, ilmoitettu luku on ilmeisesti kahden osa-alueen yhteenlaskettu pinta-ala. Arviointiselostuksessa on kiinnitettävä huomiota hankealueen ja sen osa-alueiden oikeiden pinta-alojen esittämiseen.

Alueen ympäristön nykytilan kuvaus

Arviointiohjelmassa on kuvattu hankealuetta ja sen nykyisiä toimintoja. Nykyiset luvat on lueteltu mutta arviointiohjelmassa ei ole tarkemmin kuvattu millaiseksi alue tai sen eri osat lopuksi muotoutuvat vaihtoehdossa 0.

Hankealueen nykytila -otsikon alla kuvataan sekä hankealuetta että laajemmin ympäristöä ja näiden nykytilaa. Ympäristön kuvaus on asianmukainen ja laadituista selvityksistä on arviointiohjelmassa esitetty tarvittavat tiedot.

Kaavoitustilanteen kuvaus on pääosin asianmukainen. Ämmäsuon asemakaava on saanut lainvoiman 18.6.2008. Arviointiohjelman tekstissä on siten vanhentunut tieto. Asemakaavan sisältö on selostuksessa syytä kuvata. Histan osayleiskaavaa laaditaan, ja tämä hankealueen lähiympäristön kaavoitushanke on kuvattava arviointiselostuksessa. Turunväylän ja Espoo-Lohja –radan liikennekäytäväselvitys Espoo-Lohja-Vihti (ELVI) on valmistunut vuonna 2007. Myös maakuntakaavan ELVI-ratavaraus on syytä mainita selostuksessa.

Yleiskaava- ja maakuntakaavatason tavoitteet alueen maankäytölle ovat osittain ristiriitaiset ja hankkeella saattaa olla olennaisia kytkentöjä muihin Ämmäsuon-Kulmakorven alueella oleviin ja alueelle suunniteltuihin hankkeisiin. Nämä kytkennät on arviointiselostuksessa pyrittävä kuvaamaan.

Vaihtoehtojen käsittely

Arviointiohjelmassa on kuvattu vain kahta vaihtoehtoa: hankkeen toteuttaminen uusien alustavien louhinta- ja läjityssuunnitelmien mukaan ja hankkeen toteuttamatta jättäminen eli alueella voimassa olevien lupien mukaisten toimenpiteiden toteuttaminen. Hankkeen luonteesta johtuen kahden vaihtoehdon tarkastelu on katsottava suppeaksi mutta riittäväksi.

Vaihtoehtoja olisi arviointiohjelmassa kuitenkin pitänyt kuvata selkeämmin ja tarkemmin. Arviointiselostuksessa on kiinnitettävä huomioita näiden kahden valitun vaihtoehdon riittävään määrittelyyn ja näiden riittävän konkreettiseen kuvaukseen.

Luvat

Nykyisille toiminnoille eli arviointiohjelman mukaisen VE0 -vaihtoehdon toiminnoille myönnettyjä lupia on ohjelmassa lyhyesti lueteltu. Ohjelmassa ei kuitenkaan kuvata näiden lupien sisältöä.

Arviointiohjelman sivulla 19 olevassa taulukosta ilmenee voimassa olevat luvat ja hankkeen toteuttamiseen tarvittavat luvat. Taulukosta puuttuu tieto, että Välialueen läjitys edellyttää myös ympäristölupaa.

Tarkka käsitys kaikista hankkeen edellyttämistä luvista selviää vasta suunnittelun edetessä ja tarkempien vaikutusten määrittelyn yhteydessä. Arviointiselostuksessa on kiinnitettävä huomiota hankkeen edellyttämien lupien kuvaamiseen.

Arvioitavat vaikutukset

Arviointiohjelmassa kuvataan hankkeen vaikutusaluetta ja YVA-lain edellyttämien erityyppisten vaikutusten arviointimenettelyä. Vaikutusalueet vaihtelevat arvioitavien vaikutuksien mukaan. Arviointiohjelmassa kuvataan arviointiselostuksessa sovellettavaksi suunnitellut vaikutusalueet kunkin erityyppisen vaikutustyyppin arvioinnissa. Vaikutusalueen määrittely on arviointiohjelmassa kuitenkin varin suppea.

Hankkeen kesto on erittäin pitkä, vaihtoehdon 1 läjitystoiminta saattaa ulottua lähes sadan vuoden päähän. Tämä edellyttää hankkeen vaikutusten arvioinnin menetelmien kehittämistä ja soveltamista vastaamaan hankkeen tavanomaisesta poikkeavaa aikajännettä. Arviointiselostuksessa on esitettävä seurantaohjelma, jossa määritellään keskeisten vaikutusten seuranta ja raportointi. Riittävät seurantatiedot luovat perustan hankkeen valvonnalle. Hankkeen toteuttamisen edellyttämät keskeiset luvat ovat määräaikaista tai toistaiseksi voimassa olevia. Toistaiseksi voimassa oleviin lupiin sisällytetään määräykset siitä, milloin luvat on tarkistettava. Viranomaiset voivat olosuhteiden muuttuessa tai muutoin tarvittaessa saattaa vireille kysymyksen lupamääräysten tarkistamisesta.

Elinympäristöön ja sosiaalisiin olosuhteisiin liittyvät vaikutukset asutukselle on arvioitava riittävän perusteellisesti ja ottaen huomioon hankkeen pitkän kestoajan. Erityisesti on arvioitava meluun, tärinään, pölyyn, liikenneturvallisuuteen ja vesihuoltoon liittyvät vaikutukset ja esitettävä mahdollisuudet vähentää näihin liittyviä haittoja.

Vaikutukset pohjavesiin ja pintavesiin on selvitettävä perusteellisesti sekä ottamistoiminnan vaiheessa että läjitystoiminnan vaiheessa koska kyseessä on laaja hanke, jossa louhitaan syvältä ja läjitetään maa-aineksia paksu kerros. Alueella jo tähän mennessä tehdyt toimenpiteet ovat vaikuttaneet pohjaveden korkeuteen louhinta-alueen ympäristössä. Vaikutukset pohjavesiin on tarkasti selvitettävä alueen talousvesikaivojen kannalta, Karkarlammen suunnalla ja Dämmanin vedenottamon kannalta.

Hankkeen vaikutusalueen pintavesistä on arviointiohjelmassa esitetty varsin vähän tietoa. Pintavesistöihin liittyvät vaikutukset on arvioitava ja erityistä huomioita on tällöin kiinnitettävä uhanalaisen meritaimenen kannalta tärkeisiin vesistönsosiin ja hankkeen vaikutuksiin näihin.

Hanke luo paljon raskasta liikennettä alueen tieverkolle. Liikenteen vaikutusten arvioinnissa on kiinnitettävä riittävää huomiota liikenteen sujuvuuden, liittymien toimivuuden ja kevyen liikenteen turvallisuuden arviointiin ja mahdollisuuksiin vähentää näihin liittyviä haittoja.

Arviointiselostuksessa on otettava huomioon Svartbäckträsketin niittyalue, joka säilyneenä perinneympäristönä on tärkeä eräille harvinaisille kasvi- ja perhoslajeille.

Hankkeesta on arviointiselostuksessa esitettävä selkeät havainnekuvat ja leikkaukset jotta hankkeesta sen eri vaiheissa saa selkeän kuvan. Erityisesti on korkean täyttömäen maisemaan liittyvät vaikutukset selvitettävä riittävän perusteellisesti ja havainnollisesti.

